

Pla de participació ciutadana a les polítiques culturals

Proposta per ser inclosa com part del *Pla de Polítiques Cultural de les Illes Balears*

Crear un ***Pla de participació ciutadana a les polítiques culturals*** impulsat pel govern autonòmic, constituït pels següents quatre punts:

1. Facilitar i impulsar la creació de **Consells Municipals, Insulars i del Consell Autonòmic de Cultura (CMC/CIC/CAC)**
2. Obrir els **patronats**, on l'administració hi té presència, a la participació ciutadania
3. Facilitar i impulsar la creació de **Meses Sectorials de Cultura (MSC)**
4. Creació d'un **Observatori de la Cultura (OC)**

Introducció

Entenem la participació ciutadana en la línia de [Sherry Arnstein](#), **una participació que té com a objectiu donar poder als ciutadans** en tot el [cicle de formació de les polítiques públiques](#) (CFPP): agenda, diagnosi, presa de decisions, execució i avaluació.

Entenem que aquest canvi ha de ser gradual i s'ha d'adaptar a cada entorn, amb velocitats diferents, però sempre amb el mateix objectiu. Per això amb la voluntat d'establir una gradació emprarem l'escala d'Arnstein i el CFPP.

Objectiu

L'objectiu d'aquestes propostes és enfortir la participació ciutadana dins els CMCs, els CICS i els patronats com a punts neuràlgics de la presa de decisions en les polítiques culturals (en els municipis, en les illes i en els equipaments respectivament).

Metodologia

Cada entitat hauria d'avaluar quina és la seva situació respecte a la participació ciutadana i la seva capacitat d'avançar cap a ella. Establir uns compromisos i calendaritzar uns objectius a curt, mig i llarg termini, atenent les possibles conseqüències del seu incompliment mitjançant una avaluació externa.

1.-CMC, CIC i CAC

Situació Els consells són entitats que estan per construir.

Precedents Existeix l'experiència del Consell Municipal de Cultura de Palma (2007-20??). La crítica principal que es fa al CMC de Palma és que no representa a la ciutadania, representa els interessos de sectors públics i privats. Aquesta representació no obeeix tant a la participació ciutadana com a la de meses sectorials(1). Podem trobar més precedents de consells de cultura en altres comunitats autònomes i països.

Proposta La proposta cerca impulsar (2) i crear en una **primera fase** Consells Municipals de Cultura amb uns estatuts prèviament definits, amb marge a la modificació, i un pressupost amb finançament parcial del Govern Autonòmic, dels Consells Insulars i de l'Ajuntament.

La **segona fase** implantaria els Consells Insulars de Cultura amb la participació dels diversos CMCs existents, amb fórmules per cercar la representativitat d'allà on no s'hagin pogut establir, amb l'excepció de Formentera on CMC i CIC serien la mateixa entitat.

La **tercera fase** implantaria el Consell Autòmic de Cultura amb els CMCs, els CICS. La proposta s'hauria de fer amb un calendari i s'haurien de desenvolupar diversos models d'estatuts on el pes d'*administració, representació política, sector i ciutadania* anàs basculant intentant afavorir sempre la ciutadania.

2.-PATRONATS

Obrir els **patronats** on l'administració és present a la participació ciutadania

Situació Actualment les places que té l'administració pública en els patronats són ocupades per càrrecs polítics. Aquests càrrecs funcionen dins una disciplina de partit i difícilment es poden implicar seriosament en el cicle de tasques de la institució.

Precedents Existeixen diverses tipologies de patronats, estan fortament marcades pels elements que la componen.

Posaré tres exemples

El primer exemple de Patronat està format per una sola administració amb presència sectorial, és el cas de la desapareguda **Fundació Palma Espais d'Arts** formada per l'administració municipal, algunes personalitats i l'associació d'Artistes Visuals de les Illes Balears. La proporció garantia que el regidor de cultura pogués *de facto* prendre qualsevol decisió per ell mateix. Aquesta legislatura es va plantejar cedir fins el 49% de les places del patronat a diferents agents del sector com un avanç en les polítiques de participació ciutadana, mantenint el 51% sota control. El pressupost l'any passat voltava els tres-cent mil euros.

El segon exemple és el Patronat de la **Fundació Pilar i Joan Miró** a Mallorca. L'ajuntament hi destina la partida més important lligada als equipaments d'arts plàstiques i visuals, al voltant d'un milió dos-cents cinquanta mil euros. La composició del patronat està formada per l'administració municipal, que posa el pressupost, els hereus i la família de l'artista, que posen el fons i part dels drets intel·lectuals. Aquesta legislatura hem pogut veure com la incidència de la família sobre la contractació dels càrrecs que es paguen amb diners públics és molt alta, estic parlant del Cas Copado, on es va triar un director que no complia els requisits de la convocatòria i el Cas Juncosa, on es va modificar la baremació de mèrits per a la plaça de conservador/a una vegada iniciat el procés. Dos càrrecs que van lligats a decisions de la família.

El tercer exemple és el **Patronat de la Fundació es Baluard**, on intervenen tres administracions: municipal, insular i autonòmica, posant el pressupost econòmic. Un quart agent del patronat és la família Serra, propietària del diari amb més difusió de les Illes Balears, l'Última Hora, i part de l'accionariat de l'AraBalears. Pedro Serra va cedir una part de la seva col·lecció. Cristina Ros va ser la directora del Museu i et pot contar molts detalls del funcionament d'aquest patronat que està en mans de la família.

Proposta Modificar els estatuts dels patronats per anar introduint en ells la participació ciutadana, remunerada, mitjançant sorteig filtrat, lligat als diferents territoris administratius i atenent les característiques reflectides en els padrons (sexe, estudis, edat, residència, origen,...), en una proporció ampliable al mig termini (legislatura).

Garantir la presència ciutadana en tot el cicle de tasques.

Obrir les presidències i impulsar que la presència política sigui delegada en persones que es puguin implicar en la gestió dels equipaments.

3.-Meses Sectorials de la Cultura (MSC)

Proposta El sector cultural necessita un espai d'interlocució amb l'administració pública. Aquest s'ha de donar en la diversitat territorial i en les diferents àrees que es veuen afectades: model de ciutat, indústria i treball, cultura, turisme, són, sense intenció de ser

exhaustiu, algunes de les àrees que haurien de representar l'administració pública en aquest diàleg.

4.-Observatori de la Cultura (OC)

Proposta Crear i mantenir uns indicadors que permetin estructurar el debat de les polítiques culturals. És la proposta de la que vàrem estar parlant a la darrera reunió.

Notes

1.-Creim que aquestes meses sectorials s'han de trobar lligades a les polítiques d'indústria i treball, apart de les polítiques culturals, i que han de participar també dins els Consells amb una participació que vagi minvant al llarg del temps.

2.-Quan parlem d'impuls del govern ens referim a que l'acció que es fa condiona el pressupost. Una campanya d'impuls als consells municipals haurà d'estar dotada amb una quantitat econòmica lligada a diversos factors. S'accedeix a aquesta partida en tant que el municipi o el consell insular es compromet amb l'objectiu. És un funcionament de pastanaga, força criticable, però que permet generar incidències des del govern en àmbits on no hi té competències.